

Медицински и правни проблеми на мъртвопроверителството

Д-р В. Доков
2011г.

Нормативна база

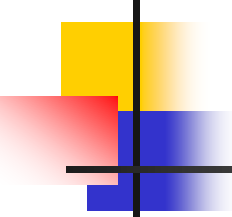
- Закон за гражданска регистрация
- Закон за здравето
- Наредба № 14 за медицинските критерии и реда на установяване на смърт
- Наредба No 42 за въвеждане на МКБ–10 ревизия
- Наредба № 23 за съдебномедицинските, съдебнопсихиатричните и съдебнопсихологичните експертизи

Закон за гражданската регистрация

Обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г.

Чл. 54.

- (1) Актът за смърт се съставя въз основа на съобщение за смърт не по-късно от 48 часа след настъпването на смъртта
- (2) Актът може да се състави и след изтичането на срока по ал. 1, без да е необходимо решение на съда за това, когато се наложи съдебномедицинско освидетелстване на трупа при условията, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс. Органите на съдебната власт, назначили съдебномедицинската експертиза, издават документ, удостоверяващ причината за забавянето.

НАРЕДБА № 14 за медицинските критерии и реда на установяване на смърт на МЗ от 15.04.2004 г.

- Чл. 2.(1) Установяването на смърт, настъпила извън лечебно заведение, се извършва от лекар/и, а при липса на лекар - от фелдшер
- Чл. 3. Към установяване на смъртта се пристъпва веднага след като стане известно нейното настъпване.
- Чл. 4. (1) Лекарят (фелдшерът), установили смъртта, попълват "Съобщение за смърт" в два екземпляра.
- (2) Единият екземпляр се изпраща на длъжностното лице по гражданското състояние в общината, на чиято територия е лечебното заведение.

НАРЕДБА № 14 - продължава

- Чл. 6. (1) Смърт при трайно и необратимо прекратяване на функциите на кръвообращението и дишането се установява чрез физикален преглед, при който се проверява трайното наличие на всеки един от следните белези:
 1. палпаторна липса на пулс на двете каротидни артерии и двете бедрени артерии;
 2. аускултаторна липса на сърдечна дейност;
 3. липса на дихателни движения на диафрагмата и гръдния кош, установени при визуално наблюдение;
 4. липса на дишане при аускултация на гръдния кош двустранно.

- (2) За потвърждаване липсата на електрическа сърдечна дейност може да се използва електрокардиографско изследване (ЕКГ).
- (3) ЕКГ изследването самостоятелно не е достатъчно условие за установяване на смъртта.

- Когато има сигурни белези за смърт – **трупни петна, трупно вкочаняване, трупно изстиване**

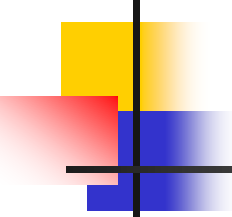
В кои случаи ОПЛ може да издава съобщение за смърт

- Ако между времето на настъпване на смъртта и мъртвопроверителството са минали по малко от 48 часа
- Ако смъртта е болестна /ненасилствена /
- Ако починалият е установен и има документи за самоличност
- Ако лекарят знае каква е причината за настъпилата смърт
- Ако е посетил лично мястото където е починал човека и се е убедил чрез внимателен външен оглед на глава, тяло и крайници за липса на следи от насилие /механично, химично, термично и др./
- Ако няма данни, че смъртта е настъпила след претърпяни в близкото минало травми- ПТП, трудова злополука, побой, битов инцидент и др.

Важно!!!

- Съобщение за смърт може да се издаде и от лекар от бърза помощ, когато няма съмнение, че смъртта е от болестен /ненасилствен /характер
- Когато ОПЛ не е сигурен в причината за смъртта, съгласно чл.98 от Закона за здравето може да поиска патологоанатомична аутопсия
- Чл.98. (2) Патологоанатомична аутопсия на лица, починали извън лечебно заведение, може да се извърши по искане на лекаря, който е констатирал смъртта или по искане на близките на починалия

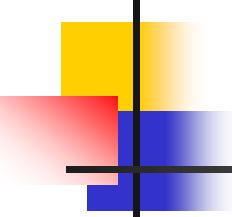
В кои случаи ОПЛ не трябва да издава съобщение за смърт

- Ако са минали повече от 48 часа между времето на настъпване на смъртта и мъртвопроверителството (напр. белези на трупно разложение)
- Ако смъртта е насилствена или имате съмнения за такава
- Ако починалият е неустановен без документи за самоличност
- Ако не знаете каква е причината за смърт
- Ако не сте посетили лично мястото където е починал човека и не сте се убедили чрез внимателен външен оглед на глава, тяло и крайници за липса на насилие /механично, химично, термично и др./
- Ако има данни, че смъртта е настъпила след претърпяни в близкото минало травми- ПТП, трудова злополука, побой, битов инцидент и др.
- Във всички останали случаи които подлежат на съдебно-медицинска аутопсия

Когато трупът е обект на съдебномедицинска експертиза

- Регламентирано в наредба № 23 на МЗ и МП за съдебномедицинските, съдебнопсихиатричните и съдебнопсихологичните експертизи. Обн. ДВ. бр. 45 от 3 Юни 1994г.

-
-
1. Насилствена и съмнение за насилствена смърт;
 2. Трупове на лица с неустановена самоличност и НОВОРОДЕНИ, когато смъртта е настъпила извън болнично заведение;
 3. Настъпила смърт след лечение от лица, които нямат медицинска правоспособност;
 4. Настъпила смърт преди, по време и непосредствено след хирургична интервенция, след изкуствено прекъсване на бременността, раждане, кръвопреливане и други медицински манипулации, пораждащи съмнение за неправилни медицински действия;
 5. Разчленени трупове и части от тях;
 6. Оплакване, че смъртта на починалия е настъпила вследствие неправилно лечение;
 7. Настъпила смърт след отказ от медицинска помощ;

Как се попълва съобщение за смърт?

- Наредба 42 за въвеждане на МКБ - десета ревизия Обн. ДВ. бр.111 от 21 Декември 2004г.
- Чл.1 Определя медицинската документация да се попълва като се прилага Международната статистическа класификация на болестите - десета ревизия (МКБ 10)
- Чл. 2. Налага използването на стандартна форма на "съобщение за смърт"

Лечебно заведение

(наименование на лечебното заведение)

Област..... община..... нас.място (район).....

СЪОБЩЕНИЕ ЗА СМЪРТ

№.....

Дата (дд/мм/гг).....

Внимание! Настоящото съобщение не е акт за смърт. То следва задължително да се представи в общината (населеното място) по местонастъпване на смъртта за съставяне на акт за смърт.

МЕДИЦИНСКО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА СМЪРТ

1. ЕГН/ЛНЧ.....

Непопълнен ЕГН по причина:

починал

2

без ЕГН

чужденец

3

без ЕГН

2. Име:.....

собствено

бащино

фамилно

3. Дата и час на раждане..... 4. Пол М Ж 5. Гражданство.....

gg mm yyyy час и минути

6. Дата и час на смъртта..... 7. Място на смъртта 0 1 2 3

gg mm yyyy час и минути

дома леч. зав. местораб. другаде

8. Населено място (държава), където е настъпила смъртта.....

област (държава)

община

населено място

9. Причината за смъртта е установена с аутопсия ДА НЕ

10. Причини за смъртта

Приблизителен период от време между началото на патологичния процес и смъртта

Заболяване

Външни
причини

I.
Болест или състояние, непосредствено довели до смърт*
Предшестващи причини
Патологично състояние, ако е имало такова, които са довели до възникване на по-горе посочената причина,
Основната (началната) причина за смъртта се посочва на последно място

I-a

Предизвикана (или дължаща се на)

I-b

Предизвикана (или дължаща се на)

I-c

Предизвикана (или дължаща се на)

I-d

II
Други важни състояния, способстващи за настъпването на смърт, които не са свързани с болестта или патологичното състояние, довели до нея

1. В показателите № 1 (2,3), №4, №7, №9, №11 и №12 се зачертава с две диагонални черти необходимото за случая квадратче.

Пример: ако умрялото лице е мъж ☒

2. Часът на раждане се попълва само за новородени, починали до 30 дни след раждането.

3. Причини за смъртта:

а) да се вписват разгънати диагнози ясно и четливо;

латинските термини да се вписват безусловно с български букви;

б) на ред I-а да се вписва болест, травма или усложнение, което непосредствено е довело до смъртта;

Ако основната (началната) причина за смъртта е същевременно и непосредствена причина, тя се вписва само на ред I-а;

в) на ред I-в се вписва причината (явлението), което е предшествало непосредствената причина за смъртта, описана на ред I-а. Ако между непосредствената и основната (началната) причина за смъртта, не е имало друго явление (междинна причина), основната (началната) причина за смъртта се вписва на ред I-в;

г) ако има повече от едно явление във веригата от болестни процеси, посочени в част I, непосредствената причина за смъртта се записва на ред а) на част I, а основната причина трябва да се запише последна, като се запише всяка междинна причина на ред в) или на редове в) и с) на част I.

д) когато патологичното състояние, довело до смъртта, е травма, отравяне и някои други последици при въздействието на външни причини, задължително се вписва външната причина (напр. транспортна злополука и др. – клас XX на МКБ10)

е) в част II-ра да се записва всяко друго важно състояние, което е повлияло върху леталния изход, но не е било свързано с болестта или състоянието, довели непосредствено до настъпването на смърт.

ж) в колона “Приблизителен период от време между началото на патологичния процес и смъртта” се вписва приблизителния интервал от време, изтекъл между началото на патологичния процес и смъртта (часове, дни, седмици, месеци, години);

1	I-а Белодробна ТБК	2 години
	I-в –	–
	I-с –	–
	I-d –	–
	II Епилепсия	20 години
	I-а Бронхопневмония	5 дни